

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopist se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Avstrija in nje ljudstva.

(Govor drž. poslanca dr. Gregorčeca v državnem zboru.)

(Dalje.)

Narodna avtonomija, ki je utemeljena v besedilu XIX. člena, je prav za prav izvršitev njegova v pravem zmyslu; razdelite narode v narodnih in jezikovnih vprašanjih, odkažite vsakemu samemu varstvo narodnih pravic svojih, prepovejte slednjemu narodu posegati v pravice drugega naroda! S tem bode narodnemu boju odbita ost, mir bode ustanovljen in to bode tem večje vrednosti, ker se bode tudi olajšalo sporazumljenje s cerkvijo v šolskih zadevah.

Prepričanje moje je, da se drugače ne da doseči narodni mir v Avstriji, kakor če se člen XIX. izvede z državnim zakonom.

Z uvedanjem narodne avtonomije napravili bi se narodni upravni okoliši. Začetek za to se je že storil na Češkem s spravo; kajti nemška manjšina dobi ondu v deželnem šolskem sovetu, in deželnem kulturnem svetu nemške oddelke, pri deželnem nadsodišču petnajst svetniških in svoj disciplinarni senat, potem narodno omejene sodne in upravne okraje, sploh z jedno besedo svoj lastni upravni okoliš.

Kar se na Češkem začinja, to doseči smo se mi Slovenci prizadevali že pred 40 leti, namreč slovenski upravni okoliš, ki bi obsegal slovenske dele Štajarske in Koroške, potem pa Kranjsko in Primorsko. Naprava tacega upravnega okoliša bi pa delala manj težav, nego narodna razdelitev sodnih in upravnih okrajev na Češkem. Tako se razteza slovenski okrožnosodniški okoliš Celje na Štajarskem z okrajnimi glavarstvi, ki so v njem prav do slovansko-nemške meje, le na Koroškem bi bilo treba nekaj popravljanja.

V slovenskem upravnem okolišu stanujoče drugojezične narodnosti pa bi našle v državnem zakonu, kateri ima izvesti člen XIX., primerno varstvo za narodnost svojo in jezik.

Mi Slovenci si sedaj moramo prizadevati,

da dosežemo tak upravni okoliš, kajti vlada neče, ne more in ne sme nam pomagati. Mi sami si ne moremo pomagati, kajti razdeljeni smo v osem upravnih okolišev, le na Kranjskem smo nekaj let v nekaj znatnejšem položaji. V Trstu, Celovci in Gradci nas nečejo razumeti in nemajo usmiljenja za nas, temveč le preziranje, zatiranje in pritiskanje. (Prav res je! na desnici.) Nasprotniki nam narekujejo deželne naklade, gospodarijo z našo šolo in jo zlorabijo, preganjajo naše učitelje, profesorje in duhovnike, če ostanejo dovolj značajni, da se ne sramujejo matere svoje. Pri sedanjej deželnej avtonomiji plačujemo deželne doklade in s tem lastno raznarodenje. Toraj zapoveduje že nam spoštovanje do samega sebe, nagon za ohranjenje svojega obstanka, da delamo na to, naj se izvede člen XIX. in napravi slovenski, oziroma slovanski upravni okoliš.

Kako bi bil tak upravni okoliš tudi v interesu države, za to imam nepristranskega svedoka, vojaški strokovni list, na Dunaji izhajajoči „Reichswehr“.

Ta list je priporočal v uvodnem članku ob upokojenji barona Depretisa, da bi generala poslali v Trst za namestnika, da bi naredil konec tamošnjim žalostnim razmeram in bi ukrotil iredento, katere prevzetnost se je posebno zadnja leta povejšala. Ob svojem času so Italijane imeli za kulturonosce nasproti Slovonom in so jim zatoraj dajali prednost. Takoj so se pojavile žalostne prikazni: odkrita iredentska agitacija, iz katere so potem italijanski poslanec Imbriani in tovariši v italijanskem parlamentu izvajali pravico Italije do Trsta in Primorskega. List pravi, da se temu mora odpomoči, kakor se je to zgodilo o svojem času v Dalmaciji. Tudi ondu je gospodoval italijanski element, posledica temu je bila, da so v vojnih letih 1859. in 1866. bili na Dunaji jako v skrbi zastran bodočnosti Dalmacije. In sedaj so poslali generala Rodiča v Zader. Ta se je opiral na brezdvomno lojalno hrvatsko

večino in stvari so se kmalu drugače zasukale. Danes nikaka italijanska iredenta ne misli, da bi ondu oživila aspiracije Garibaldijeve 1859. leta. Priporoča se zatorej dalmatinski recept porabiti za Trst in Primorsko in postaviti večino slovansko v njene pravice in jej dati položaj, kakoršen jej gre. „Kdo sestavlja v Trstu in Primorji zanesljivi element, ko bi prišlo do kakih komplikacij?“ List odgovarja: „Mi vemo, da bodo Slovenci vedno ostali lojalni, kajti nemajo nikamor težiti in morajo ostati v Avstriji kjer jim razmeroma še najbolj gre“. List sklepa opazke svoje s tem, da pravi: „Mi odločno izrazimo mnenje svoje, ker puščaje na strani vsa politična in narodna vprašanja, imamo le državni interes pred očmi“.

Tako piše vojaški strokovni list. Temu listu se zdi pritiskanje jugoslovanskega naroda politično nemodro in zahteva premembo sisteme, zahteva, da bi se merodajni krogi opirali na slovansko večino in vse to v državnem interesu. To se hoče reči: Avstrija dobi s tem živ jez proti navalom iredente. Jasno pa je, da bi ta jez se okreplil v živo trdnjavo, če bi primorske Hrvate in Slovence zjedini s kranjskimi, koroškimi in štajarskimi Slovenci v jeden upravni okoliš. Potem bi aspiracije italijanske iredente zgubile vsak pomen in Avstrija bi imela mir v teh krajih. (Konec prih.)

Občinske volitve v Šoštanji.

(Dalje.)

Omenili smo vže zadnjikrat besne agitacije od strani Šoštanjskih nemčurjev, o Nemcih ne govorimo, kajti število teh je preneznatno. Štabni chef jej je bil Hans-Muki Woschnagg, vreden sin svojega očeta. Navadno ga ne vidiš šestokrat na ulici, ker se ukvarja z raznovrstnimi kožami, a na preddan volitve ga je bila vsaka hiša, vsak kot poln. Ubogi njegov „arabarji“ so tekali kot poštni konj zdaj proti Družmirju, kjer biva njegov adjutant Janez Kosar, izsluženi agitator Negrijev, da poizve, ali je straža ob Velunji svojo dolžnost storila.

Potem dirjajo uboga kljuseta proti drugemu adjutantu M. Skaza, p. d. Ograjšek-u, ki se štuli in hoče biti po sili Nemeč, dasiravno je v nemščini pravi „mojster skaza“. Ta človek je čisto pozabil, kje da mu je zibelka tekla, da ne v Heidelbergu, ampak blizo „Hude luknje“. Slovenski domoljubni kmetje izogibajo se pač poslej s tem raji takih skaženih krčem, saj vedo, da dobijo za gotovi denar dobre, da boljše kapljice tudi pri svojih, v slovenskih krčmah. Kako strastno je agitoval Hans-Muki, za to je zadostni dokaz v tem, da mu je bil vsak narodnjak v preddan volitve na poti, češ, kaj imaš ti delati v Šoštanji! Tako je ta kavalir (?) napadel mirnega narodnega učitelja o belem

dnevu, na javni ulici, v pričo mnogo ljudi prav pobalinsko, blizo tako-le: Kaj imate Vi mladič, dnes dela na ulici...?*) Čujte, to je pravcati cvet one omike, ki je doma pri naših nemčurjih! Klobuk z glave pred takim kavalirjem! Slišali smo, da je razžaljeni g. učitelj siroveža takoj tožil, a pregovorjen tožbo zopet ustavil. To je sicer dokaz njegovega miroljubja, vendar pa je pri narodnjakih vzbudilo veliko in trdi se, da tudi opravičeno nevoljo. Povej Slovenec tako psovko nemčurju v obraz, ako bi smel, na razbeljenem rožu bi te pekel za kazen. Ljut agitator Hans-Mukija je bil tudi neki pisac pri c. kr. sodnji, z imenom Schildenfeld, a dognano še ni, ali z dovoljenjem in vedenjem g. okr. sodnika ali ne. Vsekako pa se nam prav čudno dozdeva, da se človek brez vsake volilne pravice nosi kot eden glavnih agitatorjev. Ali nemčurji so si mislili: v sili so tudi muhe dobre. Da so Titscherji e tutti quanti Hans-Mukiju na vse kriplje pomagali, ter stikali za volilci, kakor tičarji za jerebicami, to je dovolj znano. Da g. dr. Lichtenegger ni zaostal, kdo bi dvomil; kar pa je vse govoril in objuboval, to je tako smešno, da ne dela takemu gospodu v resnici nič veliko časti. Janez Hoter, glavni oproda Fr. Woschnagga je s svojo „sivo“ zvi-jačo neki ženski izvabil pooblastilo, zato pa je njeni hiši pridobil najnovejši naslov v Šoštanji.

Ako dodamo tem agitatorjem še pomagača Striny ja, o katerem hočemo drugo pot obširneje govoriti, Streharja, Korošca in kakih 12 „šklafov“, imamo ves agitacijski odbor skupaj. Kaj ne, izborno društvo, lepa kompanija! To so ti ljudje! Škoda, da ni bilo fotografa; to bi bila izborna slika, vredna dva groša. „Kje so časi, kje so dnovi“, izkliknil bi človek, premotrujoč žalostne narodne premembe, ki so v Šoštanjškem trgu dandanešnji! Fr. Woschnagg, leta 1878 še vrl narodnjak, čestital je o priliki sedemdesetletnice očetu Bleiweisu: „Neustrašljivemu buditelju Slovencev mnogaja leta“, France Vošnjak, in danes? Njegov sin Hans-Muki, nekdanj čili sokol slovenski in danes? — Ne vem, kaj naj rečem prisloviči: „Jabelko ne pade daleč od drevesa“. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Slovenjegraškega okraja. (Pozor.) Ko čitam št. 17, pridem do dopisa iz Šaleške doline zaradi volitev. Jaz vam moram reči, da nisem s tem, kar se ondi piše, nič kaj zadovoljen. G. dopisnik izrazil se je tako, kakor da bi imel on že voljo volilcev vseh treh volilnih okrajev črno na belo. Kakor se pa sliši, volilci Slov. Graškega okraja niso istih misli, kakor

*) Iz spoštovanja do naših bralcev zamolčimo ostale besede. Ured.

jih on ima. Na spremenbo gledé na našega poslanca pač pri nas ne misli nihče. Sploh pa se vpraša pri nas, zakaj bi ne bil dalj časa č. g. dr. Josip Šuc naš deželni poslanec, mar ni storil svoje dolžnosti; ali se ni neumorljivo potegoval za koristi in pravice Slovencev pri vsaki priložnosti? Nadalje pravi dopisnik, da je č. g. dr. Iv. Lipold pred 6 leti obljubil prevzeti posel dež. poslanca. Reč je pa pred 6 leti bila ta, da so nemškutarji postavili g. Plešivčnika za kandidata. Da bi pa lažje razcepili naše glase ter tako sami morebiti zmagali, rekli so, da bi tudi č. g. dr. Iv. Lipold kandidiral. To pa je čast. gospod dobro razvidel, in se ni dal motiti, zatoraj, volilci Soštanskega, Slov. Graškega in Marenberškega okraja, pozor in ne dajte se motiti. Ne zbirajmo si poslanca, volimo dosedanjega enoglasno in ne odstopimo od tega sklepa ne trohe. Sploh pa se držimo ravnila v te zadevi, ki ga nam bo, kakor vsakokrat, dela tudi letos slov. društvo v Mariboru. Toraj pozor!

Več volilcev.

Iz Braslovč. (Zborovanje. Selitev.) Dne 27. aprila t. l. zborovalo je naše bralno društvo, pri katerem so naš prečastiti gosp. dekan v celo uro trajajočim temeljitim govoru, kakor je le njim lastno, govorili in razlagali zgodovino časopisja, njegov namen in pomen ter korist čitanja dobrih in hudo stran slabih časnikov itd. Ko so bile vse točke dnevnega reda končane, bila je prosta zabava ter smo se prav dobro imeli, le nekaj nam je srce težilo. Zvedeli smo namreč, da nas bodo prečastiti in obče ljubljani gosp. dekan zapustili, in to je bila huda rana za nas in naše društvo, kajti sami iz svojega žepa nam plačujejo 7, reci: sedem iztisov „Slov. Gospodarja in zraven tega še nekaj drugih svojih časopisov društvu darujejo. Naše društvo ima lepo število časopisov naročenih in to v več iztisih, kakor „Mir“ in „Domoljub“ itd. Tudi knjižnico ima precej veliko, v katero so bukve darovali razni domoljubi. Za to jim bodi lepa hvala! Zdaj si je naročilo knjige v dveh iztisih „Junaki“ in „Političen katekizem“ od g. Fil. Haderlapa, ta nam jako dopade in je za sedanje razmere izvrstno pisan ter je želeti, naj bi ga vsaki Slovenec kupil in prebiral ali vsaj nobeden občinski odbornik bi ne smel brez njega biti. Tedaj, rodoljubi, sezite ponj! — V Ameriko čedalje bolj pogosto od nas gredo; lani je dvekrat po več oseb šlo. Letos se zopet cela karavana spravlja v daljnjo Brazilijo sreče iskat. Samo iz sosednje Št. Pavelske župnije jih je že nad sto šlo v južno in severno Ameriko. Naj jim bo le sreča mila! Kmetič.

Iz Žalca. (Zaspanost.) V Vašem cenj. časniku od 1. maja t. l. naznanjeno je bilo, da bo v nedeljo t. j. 4. maja ob 4 ure popoldne imela Žalska podružnica sv. Cirila in Metoda svoj občni zbor, s sledečim vspešnim: 1. Vo-

litev novega odbora. 2. Vplačevanje letnine za preteklo leto. 3. Razdelitev oziroma razprodaja knjig. 4. Nasveti. 5. Prosta zabava. Zvedite toraj, dragi čitatelji, kako se je vse to izpegljalo. Žal, da se moram, ako ravno nerad, oglašiti z željo, naj bi tisti nedavno od neke skrivne družbe izdajani šaljivi list „Žalski bič“ zopet nastopil, da bi s svojim ostrim bičem zaspanost odbora slavne podružnice Žalske prepodil. Na zborovanje so namreč skoraj čisto pozabili; samo g. Širca iz Griž se je mnogo trudil, — bodi mu čast! — vsaj nekaj udov zbrati, da bi v občinski pisarni, a ne v gostilni (?) zborovali. Prve štiri točke napovedanega zborovanja so toraj brez male izjeme pozabili; toliko več pa so zadnje, to je, prosto zabavo vestno spolnili; kajti kar mrgolelo jih je pri igranju na kegljišči, kjer so pridno kozarce praznili. Vprašam Vas, kaj bi pač bilo, ko bi vse podružnice tako malomarne postale, kar se še hvala Bogu ni in upam, da tudi ne bo zgodilo. To bi se pač malo društvenih knjig razprodalo, kakor tudi letnine nabralo. Poglejmo samo v bližnjo Pirešico, kako je vedno tam vse živahno: pa tudi nam ostane l. 1888 nepozabljivo, tedaj bilo je še veselje, zborovanje živahno in polnoštevilo, za zabavo ne kegljanje, temveč v šolski prid namenjena tombola. Vzbudimo se toraj, saj nas kliče mati Slava ter podpirajmo vzajemo z vso močjo slavno, vse hvale in preporočila vredno družbo, katere prečastni nalog je pod varstvom slovenskih blagovestnikov stražiti meje mile naše domovine in kolikor je v moči, delati na to, da se naša deca v svojem maternem jeziku na krščanski podlagi v šoli podučuje! Ne zamerite pa in ne štejte mi v greh mojega dolgega besedičenja, ker k temu me sili domovja ljubezen, nagovarjanje več sodomoljubov in upanje, da že to zadostuje ter se vse to brez „Žalskega biča“ na bolje obrne. „Živi, živi, duh slovenski, bodi živ na veke!“ Gotovelski.

Iz Mestinja blizo Sladkore. (Nemškutarija.) Ko sem bral v Slov. Gospodarju štev. 12. od dne 20. marcija t. l. dopis „iz Mestinja“, mislil sem si, da se bo zdaj naš gosp. župan vendar le enkrat svojega nemškutarskega uradovanja naveličal. Ali žalibog pri njem sta krst in krizma zastonj; nikakoršnjega popoljšanja ali sprsobrnjenja ni upati, ako ravno ima on vrlega narodnjaka in dovolj učenega moža za svojega pisarja. Naš pisar, gospod Alojz Rokavec nam v vseh občinskih zadevah rad vstreza in pomaga, ter bi nam tudi rad v pisarni slovensko pisal, ko bi mu župan ne nasprotoval. Tako nam je na primer 18. aprila t. l. naš blagi in skrbni gospod Franjo Detiček, vel. posestnik, občinski odbornik in blagajničar priporočal, da naj bi si občina iz občinske blagajnice tri škropilnice proti strupeni rosi kot inventar kupila, in je ta predlog za naše vin-

ske gorice gotovo vse hvale vreden. Na to željo je gospod pisar slovensko okrožnico za občinsko sejo županu v podpis predložil, ta je pa ni hotel podpisati, češ, da se more povabilo v nemščini glasiti. Kdo je torej kriv, da se pri nas nemško uraduje? — Neodpustljivo! Slovenskega kmeta v nemškem jeziku k seji vabiti, je gola, neopravičena bedarija — neumščina. Skoro od vseh zavodov že dobivamo pisma v našem prelepem, za kmeta razumljivem slovenskem jeziku, samo naš župan še vedno nemški kremlja in nepremišljeno svoj mili materni jezik z nogami tepta in to pa samo zato, ker je v nemščini preveč podkovan. Tako je ta možiček pretečeni mesec svojo visoko učenost dokazal, ko je neki osebi pobotnico s sledečimi besedami potrdil: „Die Gemeindeamt bestetiget am 30. März 1890. Den Gemeindevorster Jakob Kidrič mp.“ Enakemu delovanju bi mi precej konec naredili, pa se skoro trud ne izplača, ker bode v kratki dobi visoko učeni glavički ura za vselej odbila. Samo do prihodnje volitve še potrpeti! Pri novi volitvi pa bomo dobro in previdno postopali, ter dobro pazili, da se nam ne vrine kakšna zmija, ali pa kakšna nemškutarska glota v naš občinski odbor.

Iz Veržeja. (Nazaj ali naprej?) Prav redko se Vam poroča o našem trgu in to tudi ni čudo, ker pri nas sploh malo kaj tacega pride na dan, kar bi zanimalo čitatelje. Po drugih trgih in vaséh snujejo se čitalnice, bralna in pevska društva, boré se Slovenci za svoje pravice itd., pri nas pa vsega tega ni. Čitalnice, bralna in pevska društva so še pri nas neznanji ptiči, ravno takó še tudi do najnovejše dobe, hvala Bogu, nismo imeli borbe z nemškutarji — ki pa večjidel niti nemški ne vedó — ali začenjajo že glave vzdigovati. „Slovenski Gospodar“ je poročal, da se je pri nas „požarno društvo“ osnovalo. Tega je bilo treba, ali naši požarniki so se žalibog v „fajerbere“ spremenili. Tudi letos je že pisal „Slov. Gospodar“ o našem „komiteji“, „ballu“ in „guthajlu“, tedaj pa jaz s tem ne bom dolgočasil čitateljev. Pаметen človek se le vpraša, kakó je kaj tacega v Veržeju — čisto slovenskem trgu — mogoče. Toda kar se zdi pametnemu človeku nemogoče in neumno, to je vse mogoče in razumljivo našemu fajerberskemu „hopmanu.“ Temu gospodu se nikakor ne ljubi slovenski jezik, dasiravno se prav dobro čuti med nami Slovenci in mu slovenski kruh prav dobro diši. On je na enkrat jel oznanjevati znani nemškutarski krivi nauk: da je slovenski jezik preprost in preubog, da nima dobrih izrazov za „komando“ in da ž njim ne moreš nikam priti. Gospod „hopman“ ni nič maral, če so mu tudi naši tržani in okoličani hrbet obračali in se smejali njegovemu nauku, on je bil zadovoljen, ko je v celem trgu in okolici našel le 14 „zvestih.“ Človek bi mislil,

da so ti kaki nemški priseljenci, ali motil bi se, vsi so pravi koreniti Slovenci, med katerimi večina niti 5 besed nemških ne ve.

(Konec prih.)

Iz Stranic pri Konjicah. (Pojasnilo.)

V štev. 18. letošnjega „Sl. Gospodarja“ piše nek dopisnik iz Stranic pri Konjicah take neresničnosti, da je podpisano predstojništvo primorano slavno uredništvo naprositi, naj blagovoli sledeče vrstice v svojem cenjenem listu objaviti. Dopisnik očita občinskemu predstojništvu, da potratno in nepremišljeno gospodari z občinskim premoženjem, češ, da nepotrebno uboge, ki se le kot uboge hlinijo, podpira ter navaja neko žensko, katera baje 40 let ni stara in je še vsakega kmetijskega dela zmožna. To pa ni res. Podpore, katere dobivajo vbogi iz občinske blagajnice, določuje pri nas vedno občinski odbor, a nikdar ne župan sam. Odborniki dobro preudarijo, komu kaj podarijo in mislim, da občinske uboge bolj poznajo, kakor dopisnik, ki pravi, da bi se naj prihodnje „bolj gledalo na resnično uboge.“ Kateri so ti? Naj se oglasijo, ali naj nam jih dopisnik imenuje. Ženska, nad katero se dopisnik spodtika, je stara 46 let ter je bila iz Celjske bolnišnice z dopisom od dne 5. februarija 1889. št. 2722 zaradi neozdravljive naduhe domu poslana in je sicer županstvo moralo poslati voz po njo, ker je bila preslaba, da bi peš prišla. Vrhu tega še pa sirota ni pri zdravi pameti. Dokaz temu je ravno tisti otrok, katerega ji dopisnik očita. Kakor smo uradno poizvedeli, je otrok neke Marije Cvirn, doma pri sv. Štefanu blizo Šmarja, ter ga je ona tej siroti obesila, da ž njim be-rači. Zoper nečloveško mater je županstvo ukrenilo, kar je bilo treba, da zasluženi kazni ne bode ušla. Toliko v pojasnilo.

Matija Fijavž, župan.

Iz Malenedelje. (Raznoterosti.) Narava je slekla svojo tiho in zavito zimsko ogrinjalo, ter se nam je pokazala spet prav krasna, katero krasoto držala je dosedaj v svoji notranjosti. Vsako drevesce pozdravlja nas prav prijazno, njega čarobno cvetje razveseljuje srce vsacega človeka, ki se zaveda, ter vé, da je Vsemogočni vse to le za-nj, t. j. za človeški rod ustvaril. Res prav prijazno nas je pozdravila letošnja spomlad narava, v vsej svoji krasoti, vse cvete, ter nam obeta obilnega sadú, vendar je še vse to odvisno od grdih mrčesov, ki posebno žrtvo letos zahtevajo, ter elementarnih nezgod, katerih nas le sam Bog čuvati zamore. Tudi v vinogradih kaže se povoljno, trta ni letos pomrznila, kakor slednja leta, povsod se vidi, da je še zdrava, posebno lepa je pa v onih vinogradih, ki so lansko leto škropili, tam vidi se popolnoma, da je škropljenje vinogradov v dvojnem pomenu zelo koristno. Akoravno se še znajdejo med nami „neverni Tomaži“, da škrop-

ljenje nič ne hasni, vendar to ni resnica, je le trditva brez prepričanja! Kakor sem omenil, koristno je škropljenje v oziru, prvič dobodo posestniki dobro zdravo in zrelo grozdje, kate-rega je v primeru mnogo več, kakor v neškrop-ljenih goricah ali vinogradih. V tem prepričal se je lahko vsak lansko leto, ako je pogledal vinograd g. nadučitelja, Lovra Slana, ter kneza Trautmannsdorf ali Negovske v Moravcih. Vsak se je čudil lepemu grozdju in zelenemu vino-gradu, dočim so drugi nosili vže žalostno zimsko obleko, brez listja, ali pa s posmojenim listjem. Da so ti posestniki pridelali mnogo bolj kap-ljico, ki ima najmanj 50 % višjo ceno, je vsa-cemu znano. Ravno tako koristno je pa tudi trtam samim, ker tam, kjer je bilo škropljeno, dorastel in dozorel je les popolnoma, dočim se je v neškropljenih goricah godilo popolnoma nasprotno. Toraj oni, ki trdijo, da škropljenje škodi trti, naj se blagovolijo poprej prepričati, ker potem ne bodo napačno sodbe izrekli. To-raj ne zamudite škropljenja, ako želite ohraniti zdrave vinograde, ter strupeni rosi ne vrat od-pirati! Ker bode poznej pa cena bakrenega vitrijola mogoče znatno poskočila, treba je, da si jo vsak posestnik sedaj naroči, ko še je po ceni, kakor tudi brizgalnice. Podpisani spre-jema naročnine in priskrbi najfinejega kilo po 40 kr., čez 20 kil 38 kr. Ognjeslav Kosi.

Iz Šmarijskega okraja. (Razne stvari.)

V neki nemški gostilni, kamor radi zahajamo, imajo psa, ki malo šale razume. V preteklem tednu sta imela pri tukajšnji sodnji dva moža obravnavo; sodnik je obravnavo s tem končal, da je oba iz hiše odpravil. Ona prideta potem v omenjeno gostilno in eden pripoveduje, kako se je obravnava vršila, bil pa je v tem precej glasen. Pes, ki je pod klopjo ležal, je pazljivo poslušal, kaj to pomeni. Ko pripovedalec pride do končnih besedi, ki jih je g. okrajni sodnik izgovoril, pokaže proti vratom in reče: hajdi vun! Pes misleč, da bi se znalo to njega tikati, skoči izpod klopi in prime moža na mestu, kamor se po navadi vsedemo. — Na Ponikvi je umrl v preteklem tjednu g. Oberski, tamošnji nad-učitelj. Rajnki je bil izboren narodnjak, veliki dobrotnik ljudstva, sadjerejec prve vrste ter je tako rekoč sadjerejo v svojem krogu visoko povzdignil. On je bil rojen Hrvat in je službo-val vedno na Slovenskem. Bodi mu zemljica lahka!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V soboto je dovršil drž. zbor svoje spomladnje delo ter je izvolil že tudi člane delegacije. Izmed slov. poslancev ima le eden, kan. Klun, to čast. Zato pa so nam štaj. liberalci poslali va-njo dr. Foregger-ja. To je več, kakor smešno. — Svetli cesar se je

pódal v vojaški tabor pri Brucku na Litavi. Spremlja ga tje tudi nekaj pruskih častnikov. — Grof Taaffe poda se v Prago, da se dogo-vori z Nemci in Čehi o novem volilnem redu pri veleposestvu. Samo to pač ni, kar ga žene v Prago. — V Gratweinu, nekaj višje od Gradca, je nad tisoč delalcev v neki tovarni za papir ustavilo delo, a lastnik tovarne jih je izplačal in jim ob enem dal slovo. — Društvo „Südmark“ v Gradci je posodilo nekemu korošk. Nemcu 200 gld. Čujte in se čudite taki pomoči! — V Spodnjem Dravbergu, trgu na Koroškem, obstoji že 10 let podružnica šulvereina in to je toliko imenitna doba, da jo čejo tamošnji pragermani slovesno praznovati. — V Beljaku stavi si gasilno društvo lastno hišo, denar pa jim naj da za-njo mesto. Mestni očetje so sicer do glave liberalci, to pa menimo, da še jim zapre vse eno žepe. — Na Kranjskem se še vedno nahaja semtertje kak nemškutar, ali poslej bo težko, če še pride kedaj doba za-nj. Najbolj se čuti nemškutarija še v Ljubljani in sicer pri zdravnikih. — Gospa Kočevar v Krškem, velika dobrotnica cerke in šole, je dobila zlati križec za zasluge. — V Gorici so si laški prenapetneži sedaj že prav v strahu, da bode njih vlade že k malu konec; v mestni svetnici izgodi se to more biti že drugo leto. — Lah ali taki, ki čejo biti za Lahe, so v Trstu v resnici slepi, kajti videti revščino po Italiji pa še vendar siliti va njo, to kaže ve-liko slepote. — Nekdanji ces. namestnik v Dalmaciji, fzm. Rodić je nevarno vžbolel in bode brž težko ozdravel. Mož je Hrvat in je užival splošnje zaupanje po skaloviti deželi kraj Adrije. — V Zagrebu priredi „sokol,“ hrv. telovadci, v binškoštih veliko slavnost, ker bode blagoslovljenje nove zastave tega društva. — Ogerski drž. zbor zavrže, kakor se sliši, načrt postave, ki so ga levičarji predložili; po taki postavi bi ne izgubil nihče državljanske pravice, dokler je sam ne vrže od sebe. No to bi bilo res kaj za Kossutha!

Vunanje države. Za trdno se poroča iz Rima, da imenujejo sv. Oče meseca junija tri nove kardinale, med njimi je bojda knezonad-škof na Dunaji. — Da se snideta kje italijan-ski kralj, Umberto in predsednik francoske republike, Sadi-Carnot, na to ni sedaj misli, mogoče pa je, da pozneje, ko se ohladi prijateljstvo Italije in Nemčije. — Da še Francozi vedno mislijo na to, naj iztrgajo Loreno in Alzacijo iz rok Nemcev, to je jasno, vendar še ni časa za take poskušnje. Kakor stoji sedaj, bilo bi to v resnici le poskušnja in to sila draga. — Nemški cesar je sicer mlad, ali moder vladar. Njemu hodi za to, da obvaruje svoje ljudstvo, kolikor mogoče, sadú liberalizma, toda v tem ima težko delo. Daj Bog, da se mu posreči! — Za nemško kolonijo v Afriki bode treba letos

že blizo 6 milj. šteti, ali kakor se kaže, ne bode jim denar v zgubo. — Ruski poslanec v Carjemgradu tirja sedaj z vso silo od Turčije vojno odškodnino, ali to izda le malo, ker sultan nima denarja in morebiti tudi volje ne za to, da plača. — Sodba zoper majorja Panica v Bolgariji še ni pri konci, toliko pa je skorej gotovo, da je njegova zarota bila sila nevarna sedanjemu knezu in njegovih vladi. — V Srbiji se čuti čedalje bolj, da imajo otroka za kralja; možje, ki so na čelu vlade, nimajo nič kaj sreče. Prejšnji kralj, debeli Milan, biva sedaj v Belemgradu ali kaj hoče sedaj ondi, ni lahko umeti. K večjemu še bode kaj pokvaril. — Turski sultan je velel, naj tiste ljudi, ki so bili necega nemškega mornarja v ječi natepli, denejo v ostro kazen. Zna se lahko, ta tega ni storil sam od sebe. — K Afriki je abisinski car ali „neguš“, Menelik, prepustil velik kos dežele Razu Mangaši, naj jo vlada, pa tako, da ostane podložen Italiji. — V Braziliji, v južni Ameriki, še vladajo vedno prekucuhi; kakor se kaže, pa so bolj roparji, kakor dobri očetje svoje deželi. — Iz severne Amerike, iz „združenih držav“ se poroča sopet o veliki nesreči. Unelo se je namreč v neki tovarni za smodnik več smodnika in je vsa tovarna vzletela v zrak. Zastopi se, da je prišlo v tem veliko ljudi ob življenje ali vsaj ob zdrave ude. — Na Kitajskem ne prevrže noben trgovec, to se pravi, ne zapre štacune za voljo dolgov. Uzrok temu pa je postava, ki velewa deti takega trgovca in njegove pomagače kar kratko — ob glavo. Ko bi še v Evropi hoteli narediti enako postavo!

Smešnica 21. „Kar imam v rokah, je-li, oče, živo ali mrtvo?“ „Kakor češ, moj sin“ odgovori modri menih. „Resnica, oče,“ čudi se učenec, „to je resnica. Jaz imam vrablja v rokah. Zdaj je živ, če pa čem, stisnem mu vrat, pa je mrtev.“

Razne stvari.

(Knez nadškof.) V torek, dne 20. maja je bila slovesna volitev novega knez nadškofa v Solnemgradu. Izvolili pa so mil. gosp. Jan. Hallerja, ki so bili doslej pomožni škof in prošt v stolnem kapiteljnu.

(Mil. knezoškof.) Jutri počastijo mil. knezoškof kn. šk. dijaško semenišče ter podelijo semeniščanom sv. obhajilo med sv. mešo in potem blagoslov sv. Očeta v Rimu.

(Vinorejska šola.) Od več strani se stavlja vprašanje do vinorejske šole v Mariboru, se-li pozna že sedaj strupena rosa; vsled tega odgovarja ona na tem mestu, da se doslej še nikjer ne more poznati strupena rosa, ampak še le k večjemu v drugi polovici meseca

junija. Kar se vidi sedaj na listji, to je trsna gliva in ona ni posebno škodljiva.

(„Medena rosa.“) Na isti šoli se škropi že sedaj po vinogradih zoper „medeno roso“ in vodstvo te šole pokaže odslej tje do dne 1. junija od 6.—8. ure v jutru vsakemu rade volje način škropljenja in sploh vse, kar se pri njem potrebuje. Se ve, da želi, naj se tudi viničarji vdeležijo tega poduka.

(Obč. zastop.) Visoko ministerstvo je potrdilo obč. volitve okolice Celje. Š tem pa imajo slov. možje večino v zastopu, na veliko jezo gospôde v Celji in v Gradci.

(Neumna), kakor je „D. W.“ rada, ponavlja za necim judovskim listom novico, da bi papež Leon XIII. radi razglasili „dogmo o posvetnem posestvu glavarja katol. cerkve“. Kdor ve, kaj je dogma ali člen vere, razsodi lahko, kje si gospôda „vahtarice“ naj oskrbi še o pravem času stanovanje — v blaznici blizo Gradca.

(Železnica.) Dež. odbor v Gradci prosi visoko vlado za dovoljenje, da napravi železnico iz Poličan skoz Kostivnico v Slatino in na drugi strani iz Poličan skoz Loče v Konjice. Tir pa bode tema železnicama ožji, kakor je pri drugih železnicah. Ni verjetno, da vlada privoli v to.

(Smrtna kosa.) V soboto, dne 17. maja je umrl g. Ivan Gaberšek, tajnik v okr. zastopu Vranskem. Mož je bil vzgledni rodoljub ter izgubi v njem okraj vestnega uradnika in slov. kmetje spretnega zagovornika. Naj mu bode blag spomin!

(Umrl) je v soboto, dne 17. maja sedmošolec na c. kr. gimnaziji v Mariboru, Anton Fekonja, doma pri sv. Juriji na Ščavnici. Rajnik je dalje časa bolehal, a bil je v tem še izborno marljiv in pobožen učenec. Naj počiva v miru!

(Samomor.) V Kladji občine Blanca se je obesila v ponedeljek, dne 19. maja Ana Abram na hrastu blizo hiše in sicer k malu za tem, ko je nje sin Miha šel v Reichenburg k poroki. Kakor pa se nam piše, je bila ženica že dalje časa boina na umu.

(299 let.) Dne 21. junija t. l. bode doteklo 299 let, odkar je sv. Alojzij umrl v sv. mestu Rimu. Že zdaj dela „družba rimske mladine“ posebne priprave, da bi se k letu tristoletnica smrti „angelskega mladeniča,“ posebne varuha krščanske mladine, sv. Alojzija Gonzage obhajala najslavesnije.

(Južno-štajarska hranilnica v Celji) kaj sijajno napreduje. Od novega leta do 30. aprila vložilo se je hranilnih vlog vkup fl. 133.445·23, vzdignilo pa le fl. 65.222·69. Posojil je hranilnica v tem času izplačala vkup fl. 122.900.— Od 24. julija lanskega leta, od kar je hranilnica začela poslovati, pa do 30.

aprila t. l. torej v 9. mesecih vložilo se je pa hranilnih vlog fl. 475.116·40¹/₂, izplačalo pa fl. 127.273·41. Posojil je hranilnica v tem času izplačala že fl. 270.025.— V teh številkah kaže se velikanski razcvit tega mladega pa izvrstno urejenega denarnega zavoda. Kaže se pa tudi, kako veliko zaupanje si je „Južno štajarska hranilnica“ v Celji v kratkem času svojega obstanka povsod pridobila.

(Sv. birma.) Mil. knezoškof delijo sv. birme v Kozjanski dekaniji: dne 7. junija v Podčetrtku, dne 8. junija na Polji, dne 9. junija pri sv. Petru pod sv. Gorami, dne 10. junija v Podsredi, dne 11. junija na Pilštani, dne 14. junija na Planini in dne 15. jun. pri sv. Vidu tik Planine. V Marenberški dekaniji dne 21. junija v Breznu, dne 22. junija v Marenbergu dne 23. junija v Pernicah in dne 24. junija na Muti. V dekaniji sv. Martina pri Slov. Gradci dne 2. avgusta pri sv. Janži pri Spod. Dravbergu, dne 3. avgusta v Slov. Gradci, dne 4. avgusta v Starem trgu, dne 5. avgusta pri sv. Martinu in dne 6. avgusta v Šentilji pod Turjakom.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jan. Zadravec, provisor pri M. D. na Velki, pride za kaplana k sv. Rupertu v slov. gor. in č. g. Martin Stole, doslej kaplan pri sv. Rupertu, gre na enako mesto k sv. Emi pri Podčetrtku.

Sejmovi. Dne 24. maja na Slatini in Vitantji, Dne 27. maja v Ločah, v Lučanah, v Ljutomeru, v Lučah, v Marenbergu, v Mozirji, v Laškem trgu, v Ormožu, v Jarenini pri sv. Filipu v Kozjanskem okraji, na Pristovi, v Rogateci, v Slivnici pri Mariboru in v Svetincih. Dne 29. maja pri sv. Heleni in pri sv. Marjeti na Pesnici.

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja, dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žendariji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 5-25

Skladbe Gregorja Rihar-ja,

napevi za praznike celega leta, razni napevi Marijini, obhajilni, napevi za praznike svetnikov, 21 latinskih himnov za praznik sv. Rešnjega Telesa (za moški in mešani zbor z glasovi vred) več sv. maš itd. se dobé le še pri podpisanem.

Franc Rihar,

kaplan v Postaji

3-4 postaja: Podnart, Kranjsko.

Loterijne številke:

Trst 17. maja 1890: 6, 5, 10, 4, 60
Linc " " 46, 8, 80, 31, 14

Oznanilo.

Na štajarski deželni kmetijski šoli v Grottenhofu pri Gradci se odda z začetkom šolskega leta 1890/91, to je od 15. septembra 1890 10 deželnih brezplačnih mest.

Namen te šole je daljna odgoja sinov štajarskih gospodarjev na podlagi v ljudski šoli zadobljenih znanosti.

Vsak učenec mora 2 leti, ako pa nima potrebne znanosti, 3 leta na zavodu ostati, dobi tam stanovanje, navadno hrano in se mora udeležiti poduka in gospodarstvenega dela.

Za obleko in obutalo mora vsak sam skrbeti. —

Učenci morajo biti ob času vstopa v zavod najmanj 16 let stari, krepkega in zdravega telesa, nravni in morajo dopričati, da so izpuščeni iz ljudske šole. Prošnjiki za ta mesta naj svoje prošnje s krstnim, domovinskim listom, s spričevalom o zdravju, cepljenji koz, nravi in s šolskim spričevalom, z dokazom o premoženji potrjenim od župana, ravnatelju dež. kmetijske šole vsaj do 15. julija 1890 osebno izročijo.

Gradec, dne 29. aprila 1890.

Od štaj. dež. odbora.

Razpis

službe okrajnega tajnika na Vranskem z letno plačo 400 gld. — S to službo združeno je tudi oskrbljevanje uradniškega poslovanja tržke občine Vranske z letno plačo 288 gld. in ono občine sv. Jeronima z letno plačo 160 gld. V prošnji naj se navede dokaz izšolanja, dosedanjega službovanja, znanje pri teh službah potrebnega knjigovodstva in obeh deželnih jezikov v besedi in pisavi. Prošnja odda naj se vsaj do 20. junija t. l. načelništvu okrajnega zastopa na Vranskem. 1-3

Naznanilo.

Z dovoljenjem duhovske in deželske oblasti stavila se bo v Grižki fari — ne daleč od farne cerkve — na prijaznem holmeu nova cerkev na čast Lurški Materi Božji v spomin trojnega jubileja, ki se je l. 1888 obhajal: v celi katoliški cerkvi, v avstrijskem cesarstvu in v Lavantinski škofiji.

Slovesno vlaganje vogelnega kamena vršilo se bo na binkoštni ponedeljek.

Nova cerkev stavila se bo s prostovoljnimi doneski; zato podpisani odbor vse prijatelje in znance uljudno prosi zdatne podpore. Griže, dne 21. majnika 1890.

Odbor.

Oznanilo.

O priliki razširjanja šolskega poslopja v Stopercih je zidarsko, tesarsko in drugo delo za oddati. Dražba bo 1. junija 1890 ob 2¹/₂ uri popoldne v šolskem poslopju v Stopercih, kjer si tudi proračun, načrt in drugo vsak lahko pogleda.

Krajni šolski svet v Stopercih,
dne 16. maja 1890.

Načelnik:
Jožef Čretnik.

Sejem v Cirkovicah na Drav. polji.

V soboto, dne 31. maja t. l. bode v Cirkovcah živinski in kramarski sejem. Vabijo se kupci in prodajalci. Zarad živahne trgovine z živino, nadjamo se obilne udeležbe; stalina „šrec“ se ne bode pobiral in postrežba bode povoljna.

Župan: B. Draškovič.

Priporočba.

Priporočam po nizki ceni vsakovrstne za barvanje pripravljene

oljnate firnis-barve,

suhe barve, firnis, trpentinovo olje, kopolni loš, špiritni loš, vsakovrstne čopiče itd.

Novo: za mehka tla Linoleum, email, bliščeči loš z barvo in brez nje, vosk za trda tla itd.

2-6

S spoštovanjem

H. Billerbeck,
prodajalnica barv, gosposke ulice 29.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovole pošlati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 22-24
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.

ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinkturo za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepuščajočo c. kr. privil

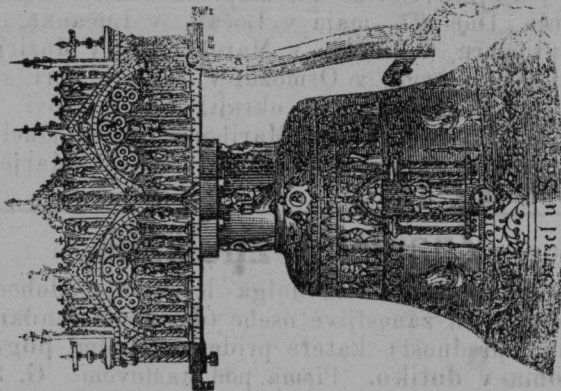
redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto sričeval potrjen. (Cena za celo škatljo 1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko škatlje 12¹/₂ kr. Prodajalci dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraji cesarstva: V Mariboru pri gospodu Ho'asek-u in Martincu, v Celji pri g. Traun-u in Stigerju, v Gradeci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnju škodljivim blagom. 6-10

Priporočba.

Priporočamo se čč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom za napravo turnskih zvonov v vseh glasovih v velikosti ter prevzamemo poročstvo za natančno vbranje in skrbno delovanje. Imamo tudi cerkvene svečnike, ubrane oltarne in žagredne zvončke.

Nešteta priznanila gledé izdelanih zvonov leži pri nas na ogled.

Jan. Denzel-novi sini
v Mariboru na Dr.

6-6

Posestvo,

4 pluge, njiva, les, mali travnik, sadunosnik in kuhinjski vrt, malo uro od Maribora na desnem bregu Drave, pri okrajni cesti in blizu podružnice (Marije Device v Brezji), primerno za vpokojenega duhovnika se takoj prodaja radi boleznj s setvo vred. Več pové uprav. „Slov. Gosp.“